

SOORTENBESCHERMINGS- PROGRAMMA (SBP)

NATUUR EN BOS GEEFT RICHTING

Ook jij kunt
bedreigde soorten
helpen overleven.

Om de natuur in Vlaanderen in topconditie te houden, bestaan er verschillende instrumenten. Een soortenbeschermingsprogramma of SBP is er daar een van.

SBP's bevatten concrete maatregelen om het voortbestaan van bedreigde soorten als de hazelmuis, de gladde slang en de grauwe kiekendief te verzekeren. Want zonder hulp redden ze het niet. Via de SBP's kan iedereen die aan natuurbeheer doet of natuur(terreinen) bezit, onze bedreigde soorten mee een zetje geven: lokale en provinciale besturen, Regionale Landschappen, bosgroepen, natuurverenigingen, boswachters, regiobeheerders, privé-eigenaars, projectontwikkelaars enzovoort.

VOOR WELKE SOORTEN?

Een soortenbeschermingsprogramma kan worden opgesteld voor Europees beschermde soorten of voor typisch Vlaamse dieren of planten. Omdat het niet mogelijk is om voor elke belangrijke soort een apart beschermingsprogramma op te stellen, worden er enkele overkoepelende criteria vastgelegd.

Die houden bijvoorbeeld rekening met de Rode Lijst-status van een soort (hoe groot is het risico dat een dier of plant zal uitsterven?) en met de vraag of andere soorten mee kunnen profiteren van de beschermingsmaatregelen.

Wat staat er in een SBP?

In een soortenbeschermingsprogramma vind je onder andere:

- informatie over de soort
- concrete doelstellingen om te zorgen dat de soort op lange termijn levensvatbaar is. Dat noemen we een gunstige staat van instandhouding.
- specifieke maatregelen om die doelstellingen te realiseren

Een SBP heeft een looptijd van vijf jaar. Daarna kan het op basis van een evaluatie verlengd worden, al dan niet met aanpassingen.

Wat voor maatregelen kun je nemen?

De maatregelen in de SBP's zijn heel uiteenlopend: van kleinschalige ingrepen tot grote natuurinrichtingsprojecten. Enkele inspirerende voorbeelden:

Gladde slang © Marc Sloodmaekers

De gemeente Lanaken legde samen met Natuur en Bos twee corridors aan tussen de Vallei van de Ziepbeek, Neerharenheide en Asbroek. Die natuurgebieden vormen nu een groot aaneengesloten leefgebied. Dat is essentieel voor dieren zoals de gladde slang en de heikikker.

Vliegend hert © Benny Vanderhoydonck

Regionaal Landschap Dijleland legde samen met verschillende privé-eigenaars 54 broedhopen (stapels dood hout) aan voor het vliegend hert in de gemeente Overijse. Het vliegend hert is vrij zeldzaam in België, maar de tuinen in het centrum van Overijse herbergen een belangrijke populatie.

Veldleeuwerik © Vilda/Yves Adams

De stad Bilzen plant grassen, kruiden en struiken rond tien hoogspanningspylonen. Daar profiteren akkervogels zoals de veldleeuwerik van. Het gaat om een samenwerking met Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren en netwerkbeheerder Elia.

Kamsalamander © Tom Linster

Regionaal Landschap Meetjesland & Leievallei gaat samen met enkele privé-eigenaars aan de slag om meer en beter waterbiotoop te creëren voor de kamsalamander. Ze graven en herstellen poelen die aansluiten op het poelennetwerk dat zich bevindt op terreinen van Natuur en Bos.

Grauwe kiekendief © Vilda/Yves Adams

In Krombeke en De Moeren werkt Natuur en Bos samen met Natuurwerkgroep De Kerkuil en de betrokken landbouwers om nesten van de grauwe kiekendief te beschermen. De jongen worden gemonitord met zenders.

Vleermuis © Joachim De Maeseneer

Overal in Vlaanderen worden oude fabrieken, zolders, kerktorens ... omgevormd tot vleermuisverblijven.

De maatregelen in de SBP's zijn afgestemd op de instandhoudingsdoelstellingen van Vlaanderen voor Europees beschermde habitats en soorten. Dat gebeurde in het kader van Natura 2000, het Europese netwerk van beschermde natuur.

De maatregelen in een SBP werken vaak overkoepelend: ze beschermen meerdere soorten en verbeteren hele habitats. Zo dragen de SBP's op een bredere manier bij aan het natuurbehoud in Vlaanderen.

ZO GA JE ZELF AAN DE SLAG

STAP 1

Ga na welke SBP's in jouw regio relevant zijn

Op Geopunt kun je in één oogopslag zien welke soorten jij kunt ondersteunen. Scan de QR-code om de kaart met de lopende soortenbeschermingsprogramma's te zien.

STAP 2

Check de noden van een soort

Raadpleeg de soortenfiches via natuurenbos.be/kompasnaalden en lees meer over de doelstellingen en mogelijke maatregelen voor elke soort. Je vindt nog meer info in het [Handboek van beheerders](#) en op [ecopedia](#).

STAP 3

Aan de slag!

Maak je een natuurbeheerplan op? Dat is het ideale moment om uit te zoeken of er op jouw terrein soorten leven waarvoor een SBP is opgesteld. De beheerdoelstellingen en maatregelen in je beheerplan moeten immers afgestemd zijn op lopende SBP's. Bekijk de kompasnaald *Natuurbeheer* in één plan voor meer informatie.

STAP 4

Duwtje in de rug nodig?

Neem een kijkje op de website hieronder en ga na of je in aanmerking komt voor subsidies van Natuur en Bos, bijvoorbeeld via de projectoproep Soorten. Je kunt mogelijk ook bij andere (overheids)instanties terecht voor steun, zoals de [beheerovereenkomsten](#) van VLM.

natuurenbos.vlaanderen.be/subsidies

WIST JE DAT?

- 1 Een SBP wordt opgesteld in overleg met alle belanghebbenden. Dat kunnen natuurverenigingen zijn, Regionale Landschappen, de landbouwsector, Natuur en Bos ...
- 2 De eerste SBP's dateren van 2014. Ondertussen bestaan er bijna 30 SBP's voor heel uiteenlopende soorten van amfibieën, reptielen, vogels, insecten, vissen en zoogdieren.
- 3 Binnen een SBP wordt vaak ook onderzoek gevoerd. Zo gaat het SBP Vleermuizen na welke gebieden echt belangrijk zijn voor bedreigde soorten zoals de meervleermuis, de opsvleermuis, de ingekorven vleermuis en de Bechsteins vleermuis. Zo kunnen de nodige beschermingsmaatregelen op de juiste plaats worden ingezet.
- 4 Elke lidstaat moet maatregelen nemen zodat de populaties van Europees beschermde soorten duurzaam blijven. De soorten die ook in Vlaanderen voorkomen, staan in het natuurdecreet. Voor elk van hen werden er gebieden afgebakend en doelen vooropgesteld. Daarnaast zijn er ook typisch Vlaamse dieren of planten. Zij moeten worden beschermd in Vlaanderen, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Vragen?

Agentschap voor Natuur en Bos

Havenlaan 88 bus 75
1000 Brussel

Uw contact

Nuttige links

- natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/soortenbescherming
- natuurenbos.be/sbp
- ecopedia.be

Verantwoordelijke uitgever: Jeroen Denaeghel, Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel

Notities
